

Vitatkozzunk arról, hogy mi az erdő és mi a faültetvény

Az „erdő” szó – tanultuk – az „eredni” szóból származik. Tehát ami ered, az erdő. Persze a köznapi szóhasználatunkban ezt a fogalmat le kellett szűkítenünk a (főleg) fás növényekből álló életközösségre. Ezek alapján erdőnek nevezhetjük azt a faállományt, amelyben a fák maguktól eredtek. Így például erdő a természetes újulat útján létrejött faállomány, függetlenül attól, hogy ez az állomány egy- vagy többkorú, elegyes, vagy elegyetlen, őshonos fajokból áll, vagy nem, mag- vagy sarj eredetű.

Mi a faültetvény? Nyilván a szó az ültetni igéből ered, ültetvény az, amit valaki elültetett. Így tehát minden olyan faállomány faültetvény, ami (a mai fogalmaink szerint) „mesterséges” úton jött létre csemeték ültetésével. Ide sorolnám a magvetéssel létrehozott faállományokat is, miután teljesen mindegy, hogy a mesterségesen odaajuttatott szaporítóanyag mag- vagy csemeteállapotban kerül a talajba. Tehát faültetvény az a faállomány, amelyet csemeték, suhángok, stb. elültetésével, dugványozással, magvetéssel hozott valaki létre, függetlenül attól, hogy ez az állomány egy-, vagy többkorú, elegyes, vagy elegyetlen, őshonos fajokból áll, vagy nem, mag-, vagy sarjeredetű.

Persze van néhány így meg nem határozott eset, például a mesterségesen létrehozott faállomány sarjaztatásával létrehozott állomány vagy a valamelyik fenti szempontból elegyes faállomány.

A mai, az erdészeten kívüli társadalom által általánosan elfogadott meghatározások nagyjából megfelelnek a fentieknek. Gondoljunk az „ültetvény” szóra. E meghatározások további, alkalmazott meghatározásokat, illetve a hozzájuk társított fogalmak alkalmazásának kérdéseit vetik fel. Általánosságban ültetvénynek nevezük azt a növénykultúrát, amelyet mesterségesen hoztak létre valamilyen növényi termék előállítására céljából több évig élő növények (többnyire fás szárúak) felhasználásával. Amennyiben ez a definíció igaz, akkor az „ültetvény” szó analógiája alapján a „faültetvény” olyan növénykultúrát jelent, amelyet mesterségesen hoztak létre faanyag előállítására céljából fás szárú növények felhasználásával. Ez – egy további té-

nyező beiktatásával – egyezik az eredeti meghatározással. A kiegészítés, illetve a bővülés a faanyag, mint termék előállításának funkcióját jelenti. A párhuzam világos, az értelmezés helyes, gondoljunk a gyümölcs-, gyapot-, vagy akár az eukaliptusz-(fa)ültetvényekre. Az ültetvények létesítése és üzemeltetése tehát gazdasági kérdés (bár esetenként az üzemeltetés fő célja ettől eltérő is lehet, például városkörnyéki, mesterségesen közjóléti célra létesített faállomány esetében).

A régen tanult meghatározások alapján tudjuk, hogy az erdő feladatai között a faanyag megtermelésén kívül nagyon jelentősek a közjóléti és a védelmi funkciók. Mivel az erdő természetszerű növényegyüttes, nyilván alkalmasabb a közjóléti és védelmi feladatok ellátására (noha faanyagot is termel), mint a faültetvény. A faültetvény viszont gazdaságosabban termel fát, mint az erdő (noha védelmi és közjóléti szerepe is van). Nyilván – a fentiekből következően – az erdő elsődleges rendeltetése mindennél közjóléti és/vagy védelmi kellene

legyen, a faültetvényé pedig a fatermesztés.

Miért fontos ez? Azért, mert az erdő fenntartása közcél, tehát fenntartását közpénzből kellene finanszírozni és csak kiegészítő forrás szabadna, hogy legyen a fakitermelési árbevétel. A faültetvény üzemeltetésének forrása viszont (általában és a fentiekből következően) a megtermelt faanyag értékesítéséből származó árbevétel és a mezőgazdaságban általános támogatási rendszerben kellene támogatni, mint alacsony jövedelmezőségű – de nemzeti szempontból szükséges – gazdasági tevékenységet.

Még egy megjegyzés: nem helyes az „energiaerdő” elnevezés, a valóságot hívebben tükrözi az „energiatermelési célú faültetvény”, esetleg rövidítve „energia-ültetvény”(?) kifejezés.

Tisztelt Kollégák! Kérem, írjátok meg a fenti okfejtésről a véleményeteket a szerkesztőség címére vagy az alábbi címek valamelyikére:

Keresztes György

1300 Budapest, Pf. 212.

Keresztes@bp-erdo.hu

*Dr. Bondor Antal úrnak
Professor Emeritus*

Budapest, 2003. június 20.

*Nyugat-Magyarországi Egyetem
Sopron*

*Tisztelt Professzor Úr!
Kedves Tóni Bátyám!*

Kérlek, fogadd őszinte gratulációmát a Professor Emeritus cím elnyeréséhez. Egykori munkatársaid és a magam nevében jó egészséget kívánok abhoz, hogy a soron következő erdészemzedékek tagjait oktathasd az erdőművelésre, szakmánk szeretetére, a bivatástudat felismerésére és képviselésére.

Életem egy teljesnek tűnő pályafutás, hiszen szolgáltam a gyakorlatban, innen jutottál el a felső szintű minisztériumi vezetésig, majd lettél az Erdészeti Tudományos Intézet főigazgatója és mindezek megkoronázásaként Alma Materünk professzora. E nagyívű karrier mellett mindvégig ugyanaz a kedves, barátságos, emberséges és finom humorral megáldott erdész maradtál. Sokat tanultunk Tőled szakmailag és emberileg egyaránt, akár könyveidet, tanulmányaidat olvasva, akár csak beszélgetve Veled. Példaértékű munkásságod elismerése a Tiszteletbeli Professzori cím.

Kedves Tóni Bátyám! Még egyszer nagyon jó egészséget, sok-sok erőt kívánok, dolgozz sokáig szakmánkban, oktass szeretettel és elbivatottsággal az ifjú erdőmérnökjelölteket – ne meg bennünket is.

Baráti szeretettel és igen nagy tisztelettel köszönt

*Dr. Führer Ernő
főigazgató*